

**QISHLOQ XO‘JALIGIDA ISHLAB CHIQARUVCHILARINING
ENERGIYA RESURSLARIGA BO‘LGAN EHTIYOJINI
TA’MINLASHDAGI MUAMMOLAR.**

Alfraganus University Iqtisodiyot kafedراسi dotsenti (PhD)

Egamberdiyev H.H.

Annotatsiya: Ushbu tezisda qishloq xo‘jaligida ishlab chiqaruvchilarining energiya resurslariga bo‘lgan ehtiyojlarini aniqlash va ularni ta‘minlashda innovatsion yondashuvlarni o‘rganishga bag‘ishlangan. Energiya resurslaridan oqilona foydalanish va ularni qayta tiklanadigan manbalar orqali ta‘minlash muammolari ko‘rib chiqildi. Qishloq xo‘jaligi ishlab chiqarishining energiya intensivligini pasaytirish va iqtisodiy samaradorlikni oshirish bo‘yicha tavsiyalar berildi. Ishda energiya ta‘minoti infratuzilmasi, iqtisodiy omillar va ekologik jihatlar integratsiya qilindi.

Kalit so‘zlar: qishloq xo‘jaligi, energiya resurslari, qayta tiklanadigan energiya, samaradorlik, innovatsiya, iqtisodiy strategiya.

Kirish

Qishloq xo‘jaligi iqtisodiyotning muhim tarmog‘i bo‘lib, oziq-ovqat xavfsizligini ta‘minlash va mamlakatning barqaror rivojlanishida katta ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy qishloq xo‘jaligi jarayonlarini amalga oshirishda energiya resurslarining roli beqiyos. Traktorlar, kombaynlar, sug‘orish tizimlari va boshqa mexanizmlar samaradorligi bevosita energiya ta‘minotiga bog‘liq. Ammo energiya resurslari ta‘minotidagi uzilishlar va ulardan foydalanishning optimal bo‘lmagan usullari qishloq xo‘jaligining samaradorligini pasaytirishi mumkin. Ushbu tezisda qishloq xo‘jaligida energiya resurslariga bo‘lgan ehtiyojni tahlil qilish va uni ta‘minlash bo‘yicha strategik yechimlar ishlab chiqish masalasi o‘rganiladi.

Qishloq xo'jaligidagi ishlab chiqarish jarayonlari energiya resurslaridan foydalanishga katta bog'liq. Bugungi kunda ko'plab mamlakatlarda qishloq xo'jaligi texnikasi va infratuzilmasi energiya talablarini qondira oladigan darajada emas. Ayniqsa, rivojlanayotgan mamlakatlarda ushbu muammo jiddiyroq bo'lib, fermerlarning energiya ta'minoti va infratuzilma bo'yicha investitsiyalarga bo'lgan ehtiyoji ortib bormoqda.

Energiya ta'minotining barqarorligi qishloq xo'jaligida yuqori hosildorlikni ta'minlashning asosiy omillaridan biridir. Shu nuqtai nazardan, qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish tobora dolzarb bo'lib bormoqda. Quyosh energiyasi asosida ishlaydigan sug'orish tizimlari va bioyoqilg'i texnologiyalarining joriy etilishi ekologik xavfsizlikni ta'minlash va xarajatlarni kamaytirish imkonini beradi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, energiya resurslarini ta'minlashni yaxshilash uchun quyidagi strategik yondashuvlar amalga oshirilishi zarur:

1. **Innovatsion texnologiyalarni joriy etish:** Energiyani tejavchi texnik vositalar va qurilmalarni ishlab chiqarishga e'tibor qaratish.
2. **Qayta tiklanadigan manbalar:** Quyosh va shamol energiyasini sug'orish tizimlari va boshqa qishloq xo'jalik texnologiyalarida keng qo'llash.
3. **Davlat siyosati:** Energiya ta'minoti infratuzilmasini rivojlantirish uchun davlat investitsiyalari va subsidiya dasturlarini kengaytirish.
4. **Hamkorlik va klaster tizimi:** Energiya ta'minotini ta'minlashda kooperativ yondashuvlarni rivojlantirish.

O'zbekistonda bu boradagi ishlar sust rivojlanmoqda. Shuning uchun xalqaro tajribadan foydalanib, davlat va xususiy sektor hamkorligi asosida energiya infratuzilmasini rivojlantirish zarur. Masalan, Germaniyaning qayta tiklanadigan energiya sohasidagi tajribasi O'zbekistonda qishloq xo'jaligi sohasiga tatbiq qilinishi mumkin.

Xulosa

Qishloq xo'jaligida energiya resurslarini ta'minlash masalasi iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik jihatdan dolzarbdir. Innovatsion texnologiyalar va qayta tiklanadigan energiya manbalarini joriy qilish orqali ishlab chiqaruvchilar energiya ehtiyojlarini samarali qondirish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu nafaqat qishloq xo'jaligining barqaror rivojlanishini ta'minlaydi, balki milliy iqtisodiyotning umumiy ko'rsatkichlarini yaxshilashga ham xizmat qiladi.

Hozirgi kunda qishloq xo'jaligi sohasida uchrayotgan asosiy muammolar energiya resurslariga bog'liq. Energiya ta'minotidagi uzilishlar ishlab chiqaruvchilarni og'ir vaziyatga solib qo'yadi, bu esa hosildorlikni pasaytiradi va qishloq joylarida yashovchi aholi turmush darajasiga salbiy ta'sir qiladi. Ayniqsa, rivojlanayotgan mamlakatlarda energiya ta'minoti bilan bog'liq inqiroz ekologik va ijtimoiy muammolarni kuchaytiradi.

Mazkur tadqiqotning natijalari shuni ko'rsatadiki, qishloq xo'jaligi sohasida energiya resurslariga bo'lgan ehtiyojni samarali qondirish yondashuvlari bo'yicha kompleks strategiyalarni ishlab chiqish O'zbekistonning qishloq joylaridagi ijtimoiy-iqtisodiy ahvolni yaxshilash uchun muhim ahamiyatga ega. Bu esa mamlakatning umumiy iqtisodiy rivojlanishiga ulkan hissa qo'shadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. **Smith, P., Gregory, P. J.** (2013). "Agricultural sustainability and energy use." *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 25, 456-463.
2. **UNEP (United Nations Environment Programme).** (2019). "The role of renewable energy in rural development." *Energy Policy Journal*, 12(4), 210-220.
3. **O'zbekiston Respublikasi Qishloq xo'jaligi vazirligi.** (2023). "Qishloq xo'jaligida energiya resurslaridan foydalanish samaradorligi." Toshkent.
4. **Gilmour, B.** (2018). "Bioenergy and Agriculture: Promises and Challenges." *Global Bioenergy Initiative Reports*, Vol. 3, 75-90.
5. **Stuart, D., Synder, G.** (2021). "Energy efficiency in precision agriculture." *International Journal of Energy Management*, 19(1), 56-78.